

Edición Especial
חנוכה

Perashat Vayeshev 5784

Velas: 5:40 pm

Fin Shabat 1: 6:35 pm - R"Y: 7:09 pm
Fin Shabat 2: 6:43 pm - R"Y: 7:11 pm

מעשה המשפט

Marcos y Lety Amiga

Maasé Bet Din

Rab Moshe Moussan
חבר בה"ד אמת ומשפט

Maasé Sheaya

Cláusulas sobre rentas de propiedades #4

La mejor inversión

Esta semana terminaremos con el tema de la renta de propiedades, anteriormente mencionamos los tres Kinianim que existen para adquirir una propiedad en renta, 1. Kesef (dinero), 2. Shtar (documento), 3. Jazaká (acto demostrativo de posesión sobre la propiedad).

Esta maravillosa historia fue contada por Rab Yitzhak Koldatsky Shelit"a.

Normalmente se requiere realizar uno de estos tres Kinianim para adquirir la renta de la propiedad. (Para ver las exclusiones a esta regla ver Alón 123 en el que abordamos el tema "Cláusulas sobre rentas de propiedades #2")

Moshe, un Yehudí Yeré Shamaim vivía en Kiryat Motzkin, cuando sus hijos crecieron, comenzó a preocuparse por su educación: necesitaba un Talmud Torá y no había uno en Kiryat Motzkin, el mas cerca de ahí era en Kiryat Bialik y decidió mudarse para allá. Buscó una casa para mudarse pero resultó que le hacían falta diez mil libras, una cantidad muy grande en aquellos días, no había la manera de forma natural que consiga esa cantidad, pero su Bitajón en Hashem era muy grande.

En esta ocasión explicaremos la forma de adquirir una propiedad en renta con Kinián Shtar, qué tipo de documentos son validos para esto y demás.

Moshe comenzó a pedir todos los días en: "Shemá Kolenu", con lágrimas en los ojos, que pueda conseguir una casa en Kiryat Bialik.

1. Normalmente en una compra-venta no es posible adquirir una propiedad únicamente con un Shtar sino es necesario dar dinero, pero respecto a renta de propiedades, ya que el pago de la renta, dice la Guemará, que se acostumbraba a pagarse al termino de la renta, la Halajá sería diferente, y sí alcanzaría rentar una propiedad solo con un Shtar. Sin embargo, ya que hoy en día se acostumbra a pagar la renta antes de que el inquilino use la propiedad, algunos Poskim sostienen que la Halajá sería igual que en compra venta y no alcanza entregar un documento para adquirir la propiedad en renta sin dar también el pago de la renta (מנחת פת"ח ט" ס"י קצ"ה, ט').

Un día Meny entró al Midrash donde rezaba Moshe, y cuando lo vio llorando en la Tefilá se le acercó para ver cómo lo podía ayudar. Moshe le explicó todo el asunto y Meny sonrió y le dijo: "estoy construyendo un edificio en Kiryat Bialik frente al Talmud Torá, dame tu apartamento en Kiryat Motzkin y te doy uno en Kiryat Bialik y la diferencia me la pagas como vayas pudiendo, Moshe y Meny cerraron el trato, pero antes Moshe intrigado quiso saber a que se debe tanta amabilidad y prestación de parte de Meny. Meny respondió: "¿Te acuerdas que hace unos años trabajabas en el supermercado? En aquellos tiempos era sumamente difícil encontrar trabajo. Un día entró una mujer a la tienda cuya apariencia demostraba que cumplía la Torá, fue al congelador y sacó un pollo. Tú sabías que el pollo tenía dudas sobre su Kashrut, y le dijiste que eso no era para ella. Uno de los empleados te acusó con el dueño de la tienda, él te llamó, te dio el sueldo de todo el mes, junto con una carta de despido. Te quedaste sin trabajo con tal de que un Yehudí aún desconocido coma Kasher. Esta mujer era mi esposa, cuando ella me contó la historia me quedé muy sorprendido de ti. Ahora que escuché que necesitas una casa para la educación de tus hijos, decidí que debía ser parte de esta maravillosa educación.

Pero hay quien opina que en renta de propiedades siempre alcanza el Shtar para adquirir la propiedad, por lo que no habría diferencia si se acostumbra a pagar la renta antes o después (שו"ת בית שלמה אר"ח ע"ג).

2. El documento o contrato de arrendamiento que se acostumbra a utilizar hoy en día según algunos Poskim normalmente no se considera Shtar según la Halajá por lo que su validez sería como Kinián Situmtá (ע"י ש"ד ס"י ר"א ס"ק א' שסיטומתא קונה בקרקע ובשכירות קרקע) y algunos Poskim opinan que el inquilino adquiriría la propiedad aún sin haber entregado el dinero de la renta (שו"ת אחיעזר ח"ג ס"י מ'), y más aún, tanto el dueño como el inquilino no se podrán arrepentir después de haber firmado dicho contrato.

3. Los cheques no se consideran un Shtar para Kinián, ni tampoco como Situmtá ya que no se acostumbra a adquirir por la entrega de un Cheque, sino que únicamente se acostumbra a pagar con él, y respecto si tienen validez como Kinian Kesef es un tema extenso, por lo tanto es necesario acudir con un Dayan para evaluar cada caso por separado (ע"י אה"ע ס"י כ"ט ע"י ר').

4. Hay quien opina que un público que adquiere una propiedad como por ejemplo un Beth Hakeneset no requiere un Kinián (תשורת שי ח"א ס"י ת"ד).

Trivia de Januká

- 1. ¿En qué época de la historia ocurrió la historia de Januká?
A) Primer Beth Hamikdash B) Segundo Beth Hamikdash C) Entre el Primer y segundo Beth Hamikdash.
- 2. ¿Está permitido hacer trabajos en Januká?
A) Si B) No C) Algunas mujeres acostumbraron a no hacer trabajos en la media hora que las velas están encendidas.
- 3. ¿A qué altura hay que colocar la Janukia?
A) entre 3 y 10 Tefajim B) Entre 10 Tefajim y 20 Amot C) Arriba de 20 Amot.
- 4. ¿Encendió la Janukia y se apagó, hay que volver a encenderla?
A) Dentro de la media hora si B) No C) Siempre sí.
- 5. ¿La persona que encendió en el Beth Hakeneset puede volver a encender con Berajá en su casa?
A) Con condición si B) No C) Siempre sí.
- 6. ¿Cuántas Berajot se dicen la primera noche de Januká?
A) Dos B) Cuatro C) Tres.

Un día Meny entró al Midrash donde rezaba Moshe, y cuando lo vio llorando en la Tefilá se le acercó para ver cómo lo podía ayudar. Moshe le explicó todo el asunto y Meny sonrió y le dijo: "estoy construyendo un edificio en Kiryat Bialik frente al Talmud Torá, dame tu apartamento en Kiryat Motzkin y te doy uno en Kiryat Bialik y la diferencia me la pagas como vayas pudiendo, Moshe y Meny cerraron el trato, pero antes Moshe intrigado quiso saber a que se debe tanta amabilidad y prestación de parte de Meny. Meny respondió: "¿Te acuerdas que hace unos años trabajabas en el supermercado? En aquellos tiempos era sumamente difícil encontrar trabajo. Un día entró una mujer a la tienda cuya apariencia demostraba que cumplía la Torá, fue al congelador y sacó un pollo. Tú sabías que el pollo tenía dudas sobre su Kashrut, y le dijiste que eso no era para ella. Uno de los empleados te acusó con el dueño de la tienda, él te llamó, te dio el sueldo de todo el mes, junto con una carta de despido. Te quedaste sin trabajo con tal de que un Yehudí aún desconocido coma Kasher. Esta mujer era mi esposa, cuando ella me contó la historia me quedé muy sorprendido de ti. Ahora que escuché que necesitas una casa para la educación de tus hijos, decidí que debía ser parte de esta maravillosa educación.

Moshe tardó 33 años en terminar de pagar su casa y el mes en el que terminó de pagar la casa, Meny murió a los 101 años de edad. Hashem respondió la Tefila de Moshe y le dio larga vida a Meny gracias a ese acto de bondad.

La Guerra de Januká

Estamos en momentos de guerra, en los que nuestros hermanos en Eretz Israel están en constante peligro, algunos fuera de sus casas, otros sin poder ir al trabajo por estar cumpliendo su obligación como soldado etc.

En Januká Bené Israel estaba en constante guerra en contra de los Yevanim, la cual terminamos siendo victoriosos, pero ¿a qué se debe tal victoria? ¿Cuál fue la táctica de guerra utilizada por los Jashmonaim para ganar?.

Los 8 días de Januká decimos en la Tefilá “Al Hanisim” y “Bimé Matitiahú”, en el cual hay una pequeña descripción de la victoria de la guerra, en la cual recitamos, “Y tú, con tu gran misericordia, entregaste fuertes en manos de los débiles, muchos en manos de unos pocos”.

Para algunos de los comentaristas la victoria de la guerra de Januká es motivo de festejar diciendo Halel, ya que obviamente hubo un milagro ya que de no ser por la ayuda de

Hashem los Yevanim hubieran derrotado a Am Israel.

Esto pone las cosas más complicadas si en verdad no había forma de manera natural, cual realmente fue la clave para ganar la guerra.

Es sabido que antes de que Bené Israel salía a una guerra, el Mashuaj

“Oye Israel, que hoy estás cerca de la guerra contra tus enemigos; no temas, no te apresures, y no tengas miedo de ellos. Porque Hashem va con ustedes, para pelear por ustedes contra sus enemigos para salvarlos”

Miljamá se acercaba al campamento de guerra y hablaba con los soldados “Oye Israel, que hoy estás cerca de la guerra contra tus enemigos; no temas, no te apresures, y no tengas miedo de ellos. Porque Hashem va con ustedes, para pelear por ustedes contra sus enemigos para salvarlos”.

Cada guerra en la que Bené Israel se disponía para guerrear, sabían que Hashem era el general de guerra

quien les ayudaba en cada momento, como les dijo Moshe a Bené Israel “Hashem peleará por ustedes”.

La Emuná y el Bitajón en Hashem ante cada guerra era el ingrediente básico para poder ganar, en el momento que Bené Israel cree que su fuerza y su táctica es la que va a ser victoriosa y dejan de confiar y apoyarse en la piedad de Hashem es imposible ganar.

Los Jashmonaim sabían que eran pocos y débiles contra muchos y fuertes pero ellos levantaron sus ojos al cielo, se apoyaron y confiaron en Hashem, pidieron Tefilá para que los ayude y salieron a defender el honor de Hashem que había sido profanado en el Beth

Hamikdash, en ese momento Hashem los ayudó, peleó por ellos, y salieron victoriosos.

Según esto explica el Sifté Jaim (ר"ב ע"מ) la continuación del “Hal Hanisim” en el que mencionamos que Hashem entregó “malvados en manos de los justos”, frase que aparentemente está fuera de contexto, ¿qué relatividad tiene el malvado y el justo en la victoria de la guerra?. Pero según lo que explicamos se entiende muy bien, ya que la victoria fue a causa de la

Emuná y el Bitajón de Bené Israel en Hashem en momentos de guerra, por lo tanto, únicamente en manos de justos que confiaron en Hashem, pudieron ser entregados sus enemigos.

También se entiende lo que decimos “impuros en manos de puros”, ya que la purificación espiritual que ellos tenían fue la clave para doblegarse y confiar en Hashem.

אור המנורה והתורה

חכמת התורה מרומז במנורה ובשמן זית - לימוד של 'אור נגד חושך' לעומת לימוד של 'חמור נושא ספרים'

איתא בברכות נ"ז, "הרואה שמן זית בחלום יצפה למאור שבתורה שנאמר יקחו אליך שמן זית זך", חכמת התורה מרומזת בשמן של המנורה, איתא בב"ב "הרואה שיחכים ידרים וסימנך מנורה בדרום" - והיינו שזה הכח של חכמת התורה. ואמר שלמה המלך - יתרון החכם מן הכסיל כיתרון האור מן החושך - כאן כתוב למה הרוצה שיחכים ידרים, ולא ללחות הברית בארון - שהרי חכמת התורה שייכת לאור - והיא נמצאת באור של המנורה ולא במקום לוחות הברית, כיון שיתרונו של חכם מן הכסיל אינו להיות חמור שנושא פחות או יותר ספרים, כשם שיתרון העיון בסוגי' מן הבקיות בסוגי' אינו ביותר שמות של ספרים ומפרשים ויותר תירוצים לקושי' אחת, אלא יתרונו של החכם והעיון הוא האור על פני החושך - וזה המנורה - אור של תורה. והן הן דברי חז"ל שהבאנו - "הרואה שמן זית בחלום יצפה למאור שבתורה" - בתורה יש אור - וזוכים בהם מכח השמן של המנורה. מקור גדול לכל הנ"ל הוא חנוכה שנקבע על הגזירות של יון והגם היה במנורה - ומבואר שבחנוכה היתה גזירת יון להשכיחם תורתך אכן בדברי חז"ל מבואר על הפסוק 'חושך על פני תהום', דהיינו גלות יון 'שהשכיחו' את עיניהם של ישראל מן התורה, והניצחון היה של ניצחון של כח התורה, זדים ביד עוסקי תורתך, וכמו שהגזירות היו על 'חושך' בתורה כמו כן הנצחון היה באור' התורה, ולזה יש ל"ו נרות כנגד ל"ו מסתכות הש"ס, וזה מה שאמרו - "מאי חנוכה דתנו רבנן" - במנורה ובנרות טמון האור של חכמת התורה - וכל זה היה טמון מתחילה במנורה של אהרן כהן - שכח החידושי תורה לדורותיו נמסר לאהרן מיד בתחילת הדלקת המנורה - וכבר אז נגזרו אורו של חנוכה באור הראשון של אהרן.

לימוד כעין מנורה שהכל 'מקשה אחת' מביא לאור התורה' לעומת 'אברים אברים' ושוב מחברם יחד שזה בגדר 'נושא ספרים'.

נראה לומר שניתן ללמוד מגוף המנורה את היסוד של אור התורה לעומת ה"חמור נושא ספרים" שבתורה, הנהגה במנורה כתוב שכל המנורה תהיה מקשה אחת ופירש"י שלא יעשנה אברים אברים ואח"כ יחברם יחד, ונראה שיש שני סוגים של לימוד, לימוד שמחברים קושי' לסוגי' ומחברים יסוד וחידוש ממק"א שיתחבר להך קושי', ושוב מחברים אליהם תירוץ ממק"א, זה לימוד של אברים אברים ומחברם יחד והתוצאה היא לימוד של חמור נושא ספרים, אולם הדרך הנכונה היא להעמיק בסוגי' עוד ועוד מתוך הדברים עד שהקושי' יוצאת מתוך הסוגי' ומתעמקים עוד ביסוד הקושי' עד שמתוכו רואים יסוד ומתוכו כבר יוצא התירוץ מאליו, וזה לימוד של מקשה אחת ומזה יוצא אור התורה. ויש בזה חידוש נוסף, הרי בתורה יש תנאי של ערבות של דברי תורה שיהיו ערבים לשמועך, [ויודע על הגרי"ז שכשהיה מחדש חידוש בתורה היה קודם אומר אותו להגרא"מ שך לבדוק את הערבות שיש בדברים שהוא ידע למצוץ ולטעום את כל המתיקות שיש בדבר תורה], וזה מרומז בכפתוריה ופרחיה של הדברי תורה, אלא דגם בזה כתוב ממנה יהיו, והיינו שהערבות ומתיקות של דברי תורה צריכה לצאת מהדברים עצמם ולא יפוי יופי ומתיקות חיצונית מכח הצגת הדברים וכדומה, אלא מתיקות מתוך תוכם של הדברים עד שה'דברים' עצמם יהיו 'שמחים' כנתינתם מסיני' [וכדיקו של הגר"ח וואלווין], וכל זה סימן על אור התורה לעומת מתיקות של 'נושא ספרים'.

ביאור זה אמרתי להגה צ"ר' שלמה וולבה זצ"ל - והגיב -

כיצד זוכים לחידושי תורה שהם בגדר 'מקשה אחת' - דווקא באופן שהאדם עצמו הוא בגדר 'מקשה אחת', אבל אם האדם עצמו באישיות שלו הוא בגדר אברים אברים, אז ודאי שגם תורתו תהיה כך.

דוגמא לדבר: שמענו בשם מרן הגרא"מ שך זצ"ל שאמר על ספר אחד שיש בו ק"ח תירוצים על קושי' אחת שהתירוץ האמתי הוא התירוץ מספר ק"ט, וכונתו, שמהלך כזה שמוליד ק"ח תירוצים הוא מהלך של 'אברים אברים' ומחברם יחד', וצריכים לחפש תירוץ אחד שהוא האמתי, והתירוץ הזה נמצא בתוך תוכן של הדברים בעצמם, ושם הוא לא חיפש, התירוץ הוא מקשה אחת מתוך הקושי'.

על הגרש"ש"ק אמרו שכשהיה בחור בוולאזין, הוא היה מתעמק על כל מיני מושגים שהיו פשוטים לכל, והיו אומרים עליו "ער ברעכט זיין קאפ אף אפענע טירען", הוא שובר את הראש על דלתות פתוחות, והיינו, שכולם שוברים את הראש דוקא כשמגיעים ל"קיר", אבל הוא היה שובר את הראש גם ב"דלתות פתוחות", זה הלימוד של מקשה אחת, לרדת לתוך תוכם של הדברים ולא לחפש לבנות בנינים.

זה גם החידוש בקריאת התורה של חנוכה - י"ב פרשיות של קרבן הנשיאים.

ונראה דגם מהקריאת התורה של חנוכה ניתן ללמוד חידוש זה, דקורין את קרבנות הנשיאים שהתורה חזרה עוד ועוד על כך פרשה עצמה וזה החידוש של כל יום וכל קריאה, כך קרבן עצמו לנשיא חדש, ויש בזה הבנה עמוקה. הנהגה, רש"י מפרש בריש קהלת את הפסוק 'אין חדש תחת השמש' שהכוונה ל'חכמות אחרות' שהם בגדר 'תחת השמש', וזה משום ששמש הוא החכמה של תורה - תורה אור - והן באות 'כאילו' במקום החכמה של תורה - ובהן אין חידוש - 'אין חדש תחת השמש' ומוסיף רש"י - שבתורה עצמה זה אחרת, והיינו "שההוגה בתורה תמיד מוצא בה חידושי טעמים וכו', מה הוד הזה כל זמן שהתינוק ממשמש בו מוצא בה טעם וכו'", והיינו, דלא רק דבתורה איכא חידושים, אלא שאין לימוד שאין בו חידוש, 'דתמיד מוצא בה חידושי טעמים', שני הפכים ממש!

ולכא' תמוה, וכי לא למדנו תורה בלי לחדש, וכי תמיד איכא חידושים בכל לימוד ולימוד, אלא דמוכרח הכא בכונת רש"י את מה שמבואר בדברי הכתר ראש [בסידור הגר"א] אות נ"ו "כל מה שלומד יותר ומתבררים הדברים ומחוררים אצלו, כל זמן שאתה ממשמש בהם אתה מוצא בהם טעם, וכשמרבה לחזור מתבאר בזה טעמים ופירושים שנחחדש, זה מיקרי חידושי תורה, בין שהוא מחדש או אחר, רק שיצא הדבר לאור", וע' בכתבי הגרש"ז מקלם [ה"ב סי' ר"ז] "גם כשלומד דבר א' ב' פעמים כל פעם עם הרגשה וכוונה אחרת, הוי ב' חלקי תורה", והן הן דברי רש"י, ש'תמיד' מוצא בה חידושי טעמים, והיינו דגם מה שהוא חדש 'אצלו' מיקרי חידוש, אף דכלפי התורה עצמה אינו חדש.

עומק דברי הכתר ראש עפ"י חידושו של הגרש"ז מקלם [שם] ש"גם כשלומד דבר א' ב' פעמים כל פעם עם הרגשה וכוונה אחרת, הוי ב' חלקי תורה", הוא כך, שגוף הלימוד הוא להפוך את התורה לתורה דיליה, לתורה שהוא מתחבר אליה, וממילא דבזה הוא הופך פרשה א' לשני פרשיות, תוס' א' כמה וכמה פעמים עם הבנה חדשה היא כמה וכמה

תוספותים, עוד פרשה בתורה ועוד פרשה בתורה, כשראובן לומד כפי הבנתו זה כבר תורה דיליה והוא כותב את הס"ת שלו, ושוב כששמעו לומד זה כבר תורה דיליה וס"ת שלו.

ובזה ביאר הגרש"ז [שם] את עומק כוונת הרמב"ן בנשיאים שהתורה כתבה י"ב פרשיות כיון שכל נשיא היה לו כוונה אחרת, וכפשוטו רגילים להבין שכיון ששרוש הקרבן מונח בכונותו של המקריב, א"כ י"ב כוונות בקרבן א' הוא כעין י"ב קרבנות, ונמצא שהחזרה על הפרשה פעם אחרי פעם אינה חזרה אלא דהוי כמו פרשת חטאת ופרשת עולה ופרשת שלמים, שהם ג' פרשיות על ג' קרבנות - דהעיקר היא הכוונה, והיא זאת שקובעת את הקרבן לקרבן בפני עצמו. אולם הגרש"ז ביאר באופן אחר, דהגדר בזה הוא שיש באמת קרבן א' אלא שיש לו י"ב פרשיות של תורה על כך קרבן עצמו, והביאור, דכיון דכל א' למד והבין וירד לעומק של הקרבן בהבנה עצמאית משלו - הרי שיש כאן י"ב פרשיות בתורה על קרבן אחד. כח התורה וכח חידושי תורה הוא הכח לחדש בתוך הקיים, מקשה אחת כפשוטו, זה צורתו של החידושי תורה בקרבן הנשיאים שכל אחד חידש חידוש חדש בקרבן אחד - והיינו בתוך תוכו של הפרשה הקיימת.

בלימוד של חמור נושא ספרים שמחברים אברים אברים, בזה לא שייך לחזור י"ב פעמים על כך חידוש בהבנה יותר עמוקה, רק בלימוד של מקשה אחת שזה לימוד של אור, בזה האור הוא מה שהוא רואה שוב את הלימוד הקודם מתוך אור חדש, והדבר בעצמו מאיר לו באור חדש.

אמר מרן בעל האור שמח זצ"ל: הקצוה"ח ידע את כל התורה, כל התשובות וחידושים של הראשונים ואחרונים וכל הפוסקים, אני יודע לא פחות, כל רשב"א שהוא יודע גם אני יודע, החילוק בינינו הוא שהרשב"א של הקצוה"ח הוא רשב"א אחרת, זאת אומרת האור שיש ברשב"א של הקצוה"ח הוא אור אחר, לראות את הדבר שהוא כמו שהיא באור אחר. ידוע על הגר"ב"ד שהיה יכול לחזור על שיעור כללי יום למחרת מיד אחרי השיעור כללי שכבר אמר בסוגי' זו, וזה כשבייל איזה תוספת הבנה, וזה בעצמו נחשב "שיעור כללי" חדש. אומרים על ר"א מיכל פיינשטיין שסיים מסכת זבחים עשרות פעמים, ופעם אחת הוא עשה סיום, שאלוהו מאי האי, והוא השיב הפעם הבנתי תוס' שלא הבנתי אף פעם, זה זבחים אחר.

מתלמידי יותר מכולם, כל התורה כולה נהיתה לחדשה ע"י התלמידים.

ידועין דברי הגמרא במכות י"ג, "והיינו דאמר רבי, הרבה תורה למדתי מרבנות, ומחבירי יותר מהם, ומתלמידי יותר מכולם", ותמוה מאד, דמה שייך יותר מרבנותיו, הרי רבי עצמו מסר לנו את כל התורה שבע"פ, ואת כל זה קיבל מרבותיו, ומה שייך בזה 'יותר' מכל התורה כולה. ועל פי הנה"ל פשוט - לראות את הרבייה הקודמת בתוספת אור - הרשב"א עצמו הוא כבר רשב"א אחרת - זה גם הגדר של ה'יותר', דתלמידיו הוסיפו לו לרבי אחרי הבנה אחרת אחרי מרבותיו, שהכל קיבל פנים חדשות והבנה אחרת אחרי שלמד עם תלמידיו. והמהלך בזה כמבואר ברש"י שם במכות שביאר את המעלה ללמוד עם תלמידים "לפי שעל ידיהם ירבה הפלפול ונותן לב לתרץ קושיותיהם", הרי שהכל מונח בנתינת לב לתרץ קושיות. בלימוד של חמור נושא ספרים אין מה להוסיף לרב שקיבל את כל התורה

כולה מרביתו – הרי אין ספר שהוא לא מכיר אותו מצד לצד וכל הספרים יושבים על הגב של החמור – מסודרים בסדר נפלא - ורק בלימוד של יציאה מחושך לאור – בזה יש דרגות – מאור לאור, באורך נראה אור, ונראה שהאור הקודם היה חושך כלפי האור חדש שאליו הגיע דרך התלמידים. ה'רב' נמצא באור והתלמיד נמצא בחושך, החושך בקושי של התלמיד מביא את הרב מאור לחושך כדי שהרב יוכל להגיע לאור חדש, באורך נראה אור, הרשב"א הוא כבר רשב"א אחרת אחרי שנותן לב לתרץ הקושיות.

עוד דוגמאות בחילוקים האלו

יש עוד כמה דוגמאות שבהם אנו רואים את ההבדלים שיש בין לימוד ואור התורה מתוך המקשה אחת לעומת הלימוד מתוך אברים אברים ומחברם יחד. מספרים שפעם אחת למד הגר"נ פרצוביץ בחברותא והגיע לקושי והתעמקו בה עד שפתאום הוא נזכר באיזה רעק"א רחוקה שלא במקומו, והחברותא התפעל איך זכר רעק"א כ"כ רחוק וכ"כ לא שייך לכאן והצליח לקשר אותו לענין, וביאר, שחמיו הגר"ח שמובלביץ זצ"ל היה לו זיכרון עצום, ואמר עליו שהוא ה"עזרת תורה" [שם של האוצר ספרים במיר] של הישיבה, והוא היה יכול לזכור רעק"א כזו לקשר אותו לכאן, שזכרוננו היה יכול לקחת אותו למרחקים ממש, אבל ר' נחום אמר על עצמו שהוא לא הגיע לרעק"א הזה ע"י כח הזיכרון, רק שהוא כל כך נגע עמוק בקושי' עד שהוא פשוט "ראה" את הרעק"א בתוך הקושי' עצמה, והיינו דבלי "ליסוע למרחקים" ולהגיע עד הרעק"א, הוא זכה למצוא את הרעק"א הרחוק כאן בתוך הקושי', זה מושג של לימוד של "אור", גם הרעק"א וגם הסוגי' האירו לו כאור גדול, ולכן הוא "ראה" אותם כהדדי, וכל זה אחרי הליכה בתוך החושך לימוד של חמור נושא ספרים. – רעק"א הוא נמצא במרחקים – וצריכים ללכת אליו כיון שהוא כתוב בספר אחר בסוגי' אחרת והוא לא כתוב כאן – אבל בלימוד של אור – רעק"א מאיר כאן.

הגר"ב ד' זצ"ל פגש גאון פולני, הוא שאל את הגר"ב ד' מה אמרת היום בשיעור, אמר לו רבע שעה ביאור בקושי' הרשב"א ורבע שעה ביאור בתשובת הרשב"א, אמר לו הגאון, 'הרי זה הרשב"א אומר אבל מה אתה אמרת', ענה לו הגר"ב: אדרבה, אנהנו רק מנסים לראות מה כתוב ברשב"א ולא יותר, והיינו שכל המעלה היא לחפש את המיניה וביה ולא מבחין, מקשה אחת ולא אברים אברים, זה סוד האור שבוקע מתוך ספר ברכ"ש – הלימוד של אור בא מתוך הליכה בחושך – וכמו ששאל אותו הגר"ב ד' – האם פעם היית חולה על רשב"א. שמעתי הערה מהגר"ש וולבא זצ"ל, הגר"ח היה לו כמה תלמידים, ר' ברוך בער, ר' שמעון, ר' אלחנן ובנו הגר"ז, מי שלומד את תורתם רואה מהלך שונה בכל א' וא', יכולים להכיר את תורתו של הגר"ש"ק ושונה מזה תורתו של ר' ברוך בער, אבל ככולם ניכר החותמת של תורתו של הגר"ח, זהו רבי אמתי ותלמיד אמתי, לא לחזור על דברי הרבי אלא למצוא את עצמו בתוך דברי הרבי. ביאור הדבר: בסוף פרק אלו מציאות נקרא רבו זה 'שהאיר עינו במשנה אחת', לא לימד אותו משנה אלא האיר עינו במשנה אחת, כשבאים ללמד חכמה שהתלמיד ידע את מה שלא ידע קודם, אז כולם יודעים אותו דבר מהרבי, אבל כשהרבי בא לגלות את האור, אז כולם רואים את האור לפי איך שהוא זורה בתוך הדבר. תלמידים של חמור נושא ספרים חוזרים מילה מילה על דבריהם, וממילא שהתלמיד המצטיין אצלו הוא ה'טייפ' – הרי הוא חוזר גם על הצלילים ועל הקצב ובאותו הקול ממש.

אור התורה היינו כמו השמן, רק טיפה ראשונה ולא יותר, וכחכמתו של שלמה שהחול גודר לים כמו שהחכמתו גדרה לו ולכן נקרא "אגור בן יקא" וזה גם שמו "קוהלת"

יש כאן נקודה נוספת בחכמה של אור לעומת חכמה של חמור נושא ספרים, ונבאר את הדברים: כתוב אצל שלמה המלך שהיה לו חכמה כחול אשר על שפת הים, ובמדרש [ריש חוקת] כתוב "רבנן אמרי נתן לו חכמה כנגד בני" שנאמר והיה מספר בני" כחול אשר על שפת הים, א"ר לוי מה חול גדרה לים אף חכמתו גדרה לו", וראיתי בהוספות בהעמק דבר [פרשת מקץ], דר"ל הוסיף דאחרי שיש הרבה מאד חכמה כנגד כל ישראל אז צריכים לגדור ולצמצם את החכמה, כל חכמה לשעתו ומקומו. ובאמת שיש בזה דברים מפורשים, הרי שלמה נקרא קוהלת, ופירש"י ריש קוהלת "על שם שקיחה חכמות הרבה, וכן במקום אחר קוראו [משלי ל'] אגור בן יקא - שאגר כל החכמה והקיאה", וצ"ב מה ענין איסוף וכינוס החכמות להקיאן אח"כ, אלא הביאור כנ"ל, שאחרי שכל החכמות עומדות לפניך אז הוא צריך לדעת איך להקיא את מה שלמה נראה נכון, לדעת מה לא לומר פירושו להקיא את החכמה החוצה, לא לסבול אותה, וכן מפורש ברלב"ג במשלי שם. ונראה דכתוב כאן דבר עמוק, דהחול הוא הגדר לים והים היא החכמה, אבל הכא כתוב שהחכמה היא החול, והיינו הגדר עצמו, ומבואר הכא שגידור החכמה הוא הוא גוף החכמה עצמה, האור שיש בחכמה נמצא בריחוק של הדברים הלא נכונים והלא מתאימים. ידוע מהגר"ח שאמר לתלמידו הגר"ב ד' דאה"נ דאפשר ללמוד סברות נכונות וישרות מתוך הספרים של רעק"א ושאר גדולי עולם, אבל מה לא לומר לא תלמד מהם, ועיקר הלימוד מרב צריך להיות על מה לא לומר, לדעת מה לרחק, והיא גוף החכמה.

ואגב למדנו איך מתייחסים לסברא לא נכונה, שא"צ לדון עוד ועוד אולי יש מקום ליישב אלא מרחיקים אותה כעין הקאה שזו תגובה ספונטני בלי זמן לדון ולחקור ולצדד, אלא שהדבר מתרחק לגמרי. הגר"ח התפאר בבנו הגר"ז שהוא יותר מאחיו הגאון ר' משה בדבר גדול, והוא, שר' משה יכול להבין את הרשב"א "גם כך וגם כך", אבל הגר"ז מבין את הרשב"א "רק כך", לדעת מה לומר היא היא גוף החכמה. הגר"ח אמר שכל מה שהאור אומר אפשר לשמוע גם מהזכר יצחק, אבל הוא מעין המתגבר בלי הפסק והוא ממשיך עוד ועוד, אני יודע מתי לעצור, מה לא מוסיפים

איתא בברכות [נ"ז], "הרואה שמן זית בחלום יצפה למאור שבתורה שנאמר יקחו אליך שמן זית זך", בחכמת התורה שמרומוזת בשמן של המנורה, התם טיפה ראשונה בלבד, כמו שהטיפה ראשונה היא גוף החכמה, כמו כן הטיפה השניה היא היא גוף החכמה, הטיפה השניה מקבילה לחלק שגונזים ולא אומרים, ה"מעשה גניזה" היא היא השלמתו של החכמה עצמה שרק כך מגיעים למאור שבתורה. גם מעלה זו היא מעלה שרק שייכת כשמחפשים את האור של תורה, לחפש את החמור נושא ספרים אז המהלך הוא שכל מה שמוסיף מוסיפין לו מן השמים – יותר ראיות יותר תירוצים יותר מפרשים יותר אחרונים, אולם זה כולו חושך, אור פירושו בלי המסביב רק הדבר בעצמו ותו לא, לרחק מה שלא שייך להגיע לנקודה המרכזית. משה רבינו - מוסר התורה - פלפול של תורה שייכת לו - והוא זה שמביאים אליו את השמן זית זך - כתוב בבעל הטורים - "כתית למאור" - 'כתית' מרמז לשנים של בית ראשון ושני - ת"י, ת"כ - כל האור של המנורה לדורותיו הביאו לו משה - כח הפלפול - ביגיעת התורה שמונה ב'כתית' האדם מגיע

לטיפה הראשונה בלבד - ביגיעה הזו של 'כתית' מגיעים לתורה של אור, ובדרך צחות יש להוסיף - שבלי היגיעה - אז מצטרפת אליה גם הטיפה השניה - וזה כבר 'טיפה שניה למנחות' - זה כבר מהלך אחר - מהלך שהוא הולך 'לנח' בסוגיות - וכל חידוש שמצטרף לתחילת החידוש מתקבל בלי ביקורת. הרי בלימוד של חמור נושא ספרים אין מושג של גדר לים, אין מושג של "אגר כל החכמה והקיאה" - אלא כל כולו עומד במהלך של "אגור בן יקא" אגור בן בנו של אגור.

זכרנו בתחילת כנסתי לשיבת פוניבו - הפעם הראשונה שאמרתי שטיקל תורה למרן הרב שך - ורק הזכרתי הצד שיתכן לומר ד'איתי דיבור ומבטל דיבור' חל ומהני למפרע הרגיו אותו עד כדי שלא היה מוכן שאני אמשך - קטע אותי בהתחלה - אף שזה היה פעם ראשונה שהגעתי לדבר איתו, והייתי בחור חדש מחו"ל. הוא צעק בקול גדול והרים ידו למעלה - וחזר על המשפט "חלילה וחלילה - אין כזה דבר" 3 - והסביר לי את כל המקורות שלי באופן אחר - העיקר שלא נאמר דבר כזה. לא הכרתי אותו מספיק ולכן העזתי לחזור אליו למחרת להביא לו את המקור של הקובש"ע ליסוד הזה מהתשובת הרא"ש - ראה שאין עליה תשובה. על זה קיבלתי צעקות גדולות - מלחמתה של תורה ממש - בסוף הוא אמר, אתה חושב שאני לא יודע את הרא"ש, "אני יודע - אבל אני לא מסתכל על דברים קשים".

זה מהלך אמיתי של "אגור בן יקא" - לדעת עם איזה סברות בונים סוגי' ואיזה סברות מרחיקים - אף כשיודעים שיש מקור מפורש לסברא מסוימת - אבל אם הוא לא מובן לך בישרות שלך - אז למה לבנות איתו סוגי'.

יחנוכה - חכמת התורה - נצחון של עוסקי תורתך - חזרת אור התורה מתוך החושך של יון.

ל"ו נרות כנגד ל"ו מסכתות הש"ס, התחדשות של חידושי תורה הוא הוא ההתחדשות של ימי חנוכה, וכמו שאמר "מאי חנוכה דתנו רבנן", וחושך על פני תהום הוא גלות יון שבאו וטמאו את אור המנורה שזה האור של חכמת התורה, והתגברות החשמונאים היתה ע"י כח התורה כנגד להשכיחם תורתך, ולכן הרגיל בנר חנוכה הוויין ליה בניים ת"ח, ועיין בנצ"ב סוף תצוה שהתגברות החשמונאים היה בבית שני שאז כח הפלפול בהוויות אביי ורבא היה בתקפו, וכבר אמר ה"ת"ס לזהוהר מביטול תורה בימי חנוכה כיון שבימים האלו נמסרו סודות התורה למשה רבינו.

וראיתי מביאים מרבינו ירוחם [הלכות חנוכה נתיב ט'] שטמאו את השמנים בכ"ה בכסליו, ומבואר בספר חשמונאים שהיה הבדל של ג' שנים מיום ליום מאז שטמאו את השמנים ליום שצמצא פך שמן טהור, הרי עוסקי תורתך כנגד להשכיחם תורתך. מפרשת שמע נאמר [דברים ו', ד'] "ואהבת את ה' אלוך וכו'", וביאר רש"י, "ומהו האהבה, והיו הדברים האלה וכו' שמתוך כך וכו'". ובהמשך פרשה זו נאמר [דברים ו', ו'] "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצווך היום על לבבך", ופירש"י "לא יהיו בעיניך כדיוטגמא ישנה וכו' אלא כחדשה שהכל רצין לקראתה", והיינו "שבכל יום יהיו בעיניך כחדשים", ומבואר מזה, שע"י התורה מגיעים לאהבת הקב"ה, אלא שיש בזה שני תנאים, א] שיהיו דברי תורה "על לבבך", ב] להרגיש כאילו עתה ניתנה לנו התורה, בבחינת "מצווך היום". כח התורה הוא הכח של התחדשות בתוך הישן, "כחדשה שהכל רצין לקראתה", זה כח הנרות כל יום מחדש.

DINÉ TORÁ

Comuníquese al cel.
(+52) 55 3214 4312

SERVICIOS

Contrato de renta, venta, preventiva,
inversión, sociedad, testamentos, Heter Iská
otros.

ASESORÍA

Consultas telefónicas,
citas, preguntas.

CONTÁCTANOS

Cel. (+52) 55 3214 4312

Email: Betdinemetumishpat@gmail.com

Dirección: Horacio 1220 PA, Polanco, CDMX

Para recibir el Alón escríbenos a: alonmaeshamishpat@gmail.com o descárgalo en <https://www.dirshu.co.il/category/הורדות-עלונים/מעשה-המשפט>